

- body negative NIDDM in adult black subjects with diabetic ketoacidosis and increased frequency of human leukocyte antigen DR3 and DR4: Flatbush diabetes. *Diabetes* 1994; 43: 741-74.
6. Umpierrez GE, Kelly JP, Navarrete JE, Calsals MMC, Kitabchi AE. Hyperglycemic crises in urban blacks. *Arch Intern Med* 1997; 157: 669-75.
  7. Pinhas-Hamiel O, Dolan LM, Zeitler PS. Diabetic ketoacidosis among obese african-american adolescents with NIDDM. *Diabetes Care* 1997; 20: 484-6.
  8. Aizawa T, Katakura M, Taguchi N, Kobayashi H, Aoyagi E, Hashizume K et al. Ketoacidosis-onset noninsulin dependent diabetes in Japanese subjects. *Am J Med Sci* 1995; 310 (5): 198-201.
  9. Aizawa T, Funase Y, Katakura M, Asanuma N, Yamauchi K, Yoshizawa K et al. Ketoacidosis-onset diabetes in young adults with subsequent non-insulin-dependency, a link between IDDM and NIDDM? *Diabetic Medicine* 1997; 14: 989-91.
  10. Pitteloud N, Binz K, Caulfield A, Philippe J. Ketoacidosis during gestational diabetes. *Diabetes Care* 1998; 21: 1031-2.
  11. Wibell L. Hyperglykemi och ketoacidosis. I: Agardh CD, Berne C, Östman J, red. *Diabetes*. Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1992: 168-81.
  12. McGarry J, Foster D. Ketogenesis. In: Rifkin H, Porte Jr D, eds. *Ellenberg and Rifkin's Diabetes mellitus. Theory and practice*, 4th edition. New York: Elsevier Science Publishing, 1990: 294-7.
  13. Umpierrez GE, Khajavi M, Kitabchi AE. Review: Diabetic ketoacidosis and hyperglycemic hyperosmolar nonketotic syndrome. *Am J Med Sci* 1996; 311: 225-33.

Summary

Ketoacidosis also occurs in conjunction with type II diabetes; other concomitant disease an important risk factor

Jan W Eriksson, Harry Elvanides

Läkartidningen 1999; 96: 3529-34.

Although ketoacidosis has traditionally been regarded as a complication occurring only in conjunction with type I diabetes, there have recently been reports of its occurrence in cases of type II diabetes, e.g. in Afro-American and Japanese patients. The article reports a few cases suggesting that ketoacidosis may not be a rare phenomenon even in Swedish type II diabetes patients. This severe complication is usually precipitated by the occurrence of other concomitant disease.

Correspondence: Dr. Jan W Eriksson, Dept of Medicine, Umeå University, Norrlands Universitetssjukhus, SE-901 85 Umeå, Sweden. E-mail: jan.eriksson@medicin.umu.se

Lång vårdtid för Edvard Persson efter bilolyckan

Måndagen den 10 maj 1937 framförde skådespelaren Edvard Persson sin nyinköpta Chrysler mellan födelsestaden Malmö och hemmet i Stockholm. Han åtföljdes av sin hustru Mim, skådespelerskan Nadja Hjärne, sångaren Bertil Berglund och sin från vita duken välkända foxterrier Toni. Bilen hade kostat ca 4 000 kronor, en förmögenhet för gemene man men en spottstyver för Edvard, som för år 1936 deklarerat en inkomst av 82 250 kronor.

Färden gick på »Riksettan», sikten var god och fordonet framfördes enligt ett ögonvittne »hyggligt för att vara en A-bil».

Kollisionen oundviklig

I Skillingaryd, några mil söder om Jönköping, passerades en cyklist. Denne vinglade till, vilket tvingade Edvard att raskt styra åt höger. Från motsatta hållet kom en lokal droska. Kollisionen var oundviklig.

Bilarna framfördes i 40 km i timmen, men enligt landsfiskal Elmer Smith var »droskan en av de värst tilltygade vagnar jag sett». Föraren av denna fick också de svåraste skadorna: lårbensbrott, revbensbrott och hjärnskakning.

Edvard tog sig haltande ur bilen. Han klagade över smärtor från hö-

ger knä och höger underarm, och kunde konstatera att hustrun Mim sannolikt brutit vänster överarm och ådragit sig tämligen svåra ansiktsskador, en katastrof för en skådespelerska.

Nadja Hjärne hade också fått ansiktsskador, dock inte lika svåra som Mim Perssons. Hunden Toni var oskadd, liksom Bertil Berglund. Bilbälten var förstas vid denna tid okända begrepp.

Vad hände med cyklisten? Han hade förskrämd men utan skador hamnat i diket.

Transport till lasarettet

Droskchauffören fördes till Värnamo sjukhus, medan de övriga transporterades till Jönköpings lasarett. Journalerna i original finns kvar. Språket är uppriktigt. Edvard beskrivs som »stor och mycket fet». Status är förvånansvärt kortfattat. Uppgift om puls och blodtryck saknas. Trots att Edvard nu även klagade över smärtor till höger i bröst-korgen, och trots att man beskriver »å bröstet på höger sida under klavikeln ett handstort hämatom», uppges »Pulm: ej undersökta».

Edvard Persson fördes till röntgenavdelningen, och var nu i skämt-tagen: »Är det här man fotograferar

armarna, så man kan se benen?». Dr Åke Schéle skrev i utlåtandet:

»Något splittrad fraktur genom ulna distalt om mitten utan nämnvärd dislokation. Mycket fin fraktur genom radius något mera proximalt. Splittrad fraktur genom övre delen av tibia nående upp i eminentia och avskiljande mediala kondylen, dock utan att ha orsakat någon fragmentförskjutning.»

Röntgen av torax utfördes inte.

Lasarettsläkaren på kirurgiska kliniken, Levi Bergström, anlade »gipsskena å h. underarm och gipsskena för h. benet». Slutligen anbringades en plåsterlapp på en sårskada på hakan. Edvard Persson var redo att intaga Avdelning V, privatavdelningen.

Intog snabbt privatavdelningen

Han inrättade sig snabbt på sitt enkelrum. Ytterrocken placerades i en fåtölj, och detta blev viloplatsen för Toni. Denne sköttes sedan av en ung flicka vid namn Louise Kronmarker, dotter till sjukhusets vaktmästare.

De lokala tidningarna skrev endast kort om olyckan och inga bilder publicerades. I ett uttalande efter någon dag sade Edvard, att »doktorn tror jag skall vara på benen inom en månad, även om jag icke då kan löpa maraton. Men det har å andra sidan aldrig varit min passion». Lasarettets växel var inledningsvis nedringd av oroliga beundrare, men då man var klar över att skadorna var lindriga upphörde samtalen.

Stora händelser i världen

Det fanns förvisso större samtida händelser i världen: spanska inbördeskriget rasade och Guernica hade bombats den 26 april. Den 6 maj, alltså endast fyra dagar före bilolyckan, inträffade Hindenburg-katastrofen. Den 12 maj kröntes George VI till konung över Storbritannien, och hans broder Edward, som ab-

Edvard Persson tillbringade den 53 dygn långa sjukhusvistelsen med att leta efter uppslag till nya filmer, sova på maten och sitta på balkongen eller i sjukhusparken. Enligt samstämmiga uppgifter underhöll han inte sina medpatienter eller personalen med sång, men han strödde skämt och gemyt omkring sig. Här ses han med hunden Toni i sjukhusparken.

MEDICIN HISTORISK PAUS

Medicinhistoriska ögonblicksbilder, i form av en kort text till en bra bild, välkomnas!

»Medicinhistorisk paus»
Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm

Redaktör:
Kristina Räf

dikerat, gifte sig kort därefter med sin älskade Wallis Simpson.

Tacksam patient

Edwards omvårdnad, vilken kostade honom 3 kronor per dag, sköttes huvudsakligen av ett 26-årigt biträde, Greta Lövgren, som med värme berättar om sin upplevelse. Hon hade några dagar före olyckan sett succéfilmen »Söder om landsvägen» från år 1936, och kunde förstås inte i sin vildaste fantasi ana att hon snart skulle bli sin idols viktigaste person.

Fröken Greta fick se till att uppfylla Edwards speciella önskemål. Hon fick bli anskaffa handmalen skånsk senap, liksom specialkost åt Toni. Edvard ville tilltalas »Herr Persson», all personal fjäskade och han trivdes uppenbarligen i den centrala position han även annars älskade. Han var dock en vänlig och tacksam patient, och

när deras vägar skildes erhöll Greta, efter att ha inhämtat översköterskans tillstånd, en check på 50 kronor. Hennes månadslön var 42:50...

Lång vårdtid

Vårdtiden för Edvard blev med dagens mått mycket lång, 53 dygn! Den långa vistelsen var emellertid främst orsakad av de många operationer som hustrun Mim tvingades genomgå. De skrevs ut samtidigt. Platsbrist tycks inte ha rått.

Vid olyckan stod Edvard Persson på höjdpunkten av sin karriär. Hans knäskada medförde att han tvingades till nästan ett års uppehåll med sin verksamhet. Som men fick han vissa svårigheter att resa sig från sittande. Detta drog han emellertid fördel av i scener då han skulle agera lätt berusad!

Magnus Carlsson
överläkare, Jönköping

Referenser

Persson E. Lite grann från ovan. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1943.
Richter J. Edvard Persson. Stockholm: Bonniers, 1974.